Minister Zdrowia

RZZR.050.10.2026.JK
Warszawa, 08 kwietnia 2026

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek!
Odpowiadając na pismo, z dnia 18 marca br., znak: BPS/043-54-1426-MZ/26, przy którym przekazane zostało oświadczenie złożone przez senator Ewę Kaliszuk w dniu 12 marca br. w sprawie problemu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz jego dramatycznych konsekwencji dla zdrowia dzieci, uprzejmie przekazuję informacje i wyjaśnienia będące w kompetencjach Ministra Zdrowia.

Spożywanie alkoholu w czasie ciąży stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia rozwijającego się płodu. Alkohol przenika przez łożysko i działa toksycznie na wszystkie tkanki płodu, w szczególności na rozwijający się mózg. Skutkiem prenatalnej ekspozycji na alkohol mogą być trwałe i nieodwracalne zaburzenia rozwojowe określane jako spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD).

FASD występuje w Polsce nie rzadziej niż u 20 na 1000 dzieci w wieku 7–9 lat, a FAS (Płodowy Zespół Alkoholowy - ciężka, pełnoobjawowa postać spektrum) nie rzadziej niż u 4 na 1000 dzieci[1]. Na tej podstawie szacuje się, że każdego roku rodzi się w Polsce od 7 do 8 tys. dzieci z FASD. Najnowsze badania kwestionariuszowe wskazują, że w czasie ciąży alkohol piło 7,1% kobiet. Badania oparte na analizie stężenia etyloglukuronidu we włosach matki wskazują jednak, że alkohol w ciąży pije 50% kobiet, w tym 10% (w dużych ilościach)[2].

Na problem spożywania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, przez kobietę w ciąży zwracają uwagę przepisy obecnego standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej[3], jak również ich nowelizacja[4], która wejdzie w życie 7 maja br. Zebranie informacji dotyczących spożywania alkoholu jest obowiązkowym działaniem wykonywanym przez lekarza położnika lub położną do 10. tygodnia ciąży lub w chwili pierwszego zgłoszenia się kobiety do lekarza lub położnej. W przypadku, gdy kobieta spożywa alkohol lub korzysta z innych substancji psychoaktywnych należy skierować ją do ośrodka udzielającego pomocy w tym zakresie. Ponadto tematyka używek, nałogów oraz ich wpływu na rozwój ciąży i dziecka jest poruszana w ramach edukacji przedporodowej.

[1] Dane z badania populacyjnego ALICJA (Alkohol i Ciąża – Jak Pomóc Dziecku), przeprowadzonego przez PARPA w 2015 r.
[2] Okulicz-Kozaryn K., Marchei E., Helwich E., Rutkowska M., Maciejewski T.M., Gumuła, P., Januszaniec-Piotrowska A., Bójko M., Radiukiewicz K., Dzielska A., Pichini S. (in press) The prevalence and changes of alcohol consumption across three trimesters of pregnancy assessed by ethyl glucuronide concentration in maternal hair and selfreports: a cross-sectional study. European Addiction Research DOI:10.1159/000542474
[3] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1324)
[4] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 października 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (Dz. U. poz. 1525)

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Informacje na temat wpływu alkoholu na rozwój dziecka i jego przenikania do mleka matki są również jednym z zagadnień, które w ramach edukacji zdrowotnej powinna przekazać położna podstawowej opieki zdrowotnej matce podczas wizyt patronażowych.

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, także w kontekście zdrowia kobiet w ciąży i matek z dziećmi, są realizowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), będące jednostką podległą i nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Działania KCPU w obszarze FASD koncentrują się przede wszystkim na profilaktyce i edukacji kobiet w wieku prokreacyjnym oraz kobiet w ciąży. Kluczowym elementem tych działań jest ogólnopolska inicjatywa informacyjno-edukacyjna: „Ciąża bez alkoholu", realizowana poprzez dedykowaną stronę internetową (www.ciazabezalkoholu.pl). Inicjatywa ta zapewnia dostęp do rzetelnych informacji dotyczących skutków spożywania alkoholu w ciąży, promuje jednoznaczny przekaz o braku bezpiecznej dawki alkoholu oraz wskazuje możliwości uzyskania wsparcia. Materiały kierowane są zarówno do kobiet i ich bliskich, jak i do specjalistów pracujących z kobietami i rodzinami. Równolegle KCPU podejmuje działania wspierające system rozpoznawania FASD. W 2020 r. opracowano pierwsze krajowe rekomendacje dotyczące rozpoznawania spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych, które w roku 2025 r. zostały zaktualizowane na zlecenie KCPU. Obecnie prowadzone są działania związane z ich upowszechnianiem. Działania KCPU w obszarze FASD mają charakter długofalowy i ukierunkowane są na ochronę zdrowia dzieci oraz wzmacnianie świadomości i wsparcia kobiet w ciąży.

Odnosząc się do pytania o umieszczanie ostrzeżeń zdrowotnych na opakowaniach napojów alkoholowych, w szczególności dotyczących ryzyka spożywania alkoholu w okresie ciąży, należy zwrócić uwagę na toczące się w parlamencie prace legislacyjne dotyczące ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwanej dalej „ustawą".

W senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (druk nr 1809) zaproponowano m.in. zmiany w ustawie, polegające na realizacji postulatów zawartych w petycji indywidualnej P 9-36/17 wniesionej do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 20 września 2017 r., przez nałożenie obowiązku umieszczania na etykiecie produktu czytelnych i wyraźnych informacji o szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży lub karmiące piersią. Senacki projekt ustawy przewiduje, że wielkość, zakres, wzór i sposób umieszczania informacji na opakowaniach napojów alkoholowych określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zdrowia.

Natomiast w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o radiofonii i telewizji (druk nr 2010) zaproponowano zmiany w ustawie polegające m.in. na wprowadzeniu obowiązku umieszczania na napojach alkoholowych oznaczeń graficznych informujących o szkodliwości alkoholu dla kobiet w ciąży, zakazie prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu oraz zakazie spożywania alkoholu przez nieletnich. Proponowana regulacja również przewiduje delegację dla ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, treści i formy oznaczeń graficznych zawierających ww. informacje.

Dodatkowo, w ramach kontynuacji dyskusji wokół potrzeb dzieci mierzących się z problemami wynikającymi ze Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych oraz ich bliskich, zapoczątkowanej w ramach prac Komisji ds. Dzieci i Młodzieży Sejmu RP, w Ministerstwie Zdrowia w dniu 5 marca 2026 r. odbyło się spotkanie, które miało na celu rozwinięcie kwestii problemowych, zidentyfikowanych w przebiegu posiedzeń Komisji. Do udziału w spotkaniu zaproszono prezydium Komisji, przedstawicieli Ministerstwa Edukacji

oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a także rodziców/opiekunów dzieci z FASD oraz organizacje społeczne i ekspertów.

Sytuacja w zakresie ochrony zdrowia, edukacji i oświaty oraz polityki społecznej odnosząca się do dzieci z FASD oraz ich bliskich została szczegółowo przeanalizowana w związku z opracowaniem odpowiedzi na dezyderat nr 2 Komisji do Spraw Dzieci i Młodzieży Sejmu RP w sprawie włączenia FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) w rozwiązania legislacyjne w obszarach: ochrony zdrowia, edukacji i oświaty oraz polityki społecznej, który skierowany został do Rady Ministrów, a uchwalony na posiedzeniu w dniu 9 października 2025 r.[5]. Powyższa odpowiedź została opracowana w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej oraz Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Katarzyna Kęcka
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

[5] https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/dim_20251121_d2/$file/dim_20251121_d2.pdf.

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa